

درس محیط شناسی

داد که بر اساس آن آموزش محیط شناسی بصورت يك درس همگانی و برای دانشجویان همه رشته‌ها ضرورت پیدا کند.

پیرو مذاکراتی که در این باب بین دانشگاه تهران و دانشگاه اصفهان (رجوع شود به اخبار دانشگاه اصفهان شماره ۳۸۰) بعمل آمد و همچنین با اظهار نظرها و هدایت‌هایی که هیئت عالی مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست انجام داد و بالاخره توجه خاصی که کمیته آموزش منتخب شورای دانشگاه تهران مبذول نمود. فکر ایجاد درسی بنام محیط شناسی در حد سه واحد بصورت همگانی کلاً مورد تأیید قرار گرفت.

بر اساس این تصمیم کلی معاونت آموزشی و پژوهشی دانشگاه طی بخشنامه‌ای از همه گروه‌های آموزشی در این باره استفسار کرده است. نظر به اینکه این کوشش آغازی اهمیت بزرگی در تاریخ آموزش زیست محیطی در ایران دارد بمنظور حفظ این سابقه و در جریان قرار نهادن همکاران در سراسر کشور طرح پیشنهادی برنامه تقویمی درس همگانی محیط شناسی و بخشنامه مربوط ذیلاً بچاپ میرسد تا مکمل طرح منتشر شده شماره ۲ همین نشریه باشد.

موضوع آموزش محیط و ایجاد دوره‌های تخصصی در سطوح مختلف، منتهی به اخذ درجات دانشگاهی، مدتهاست مورد بحث محافل دانشگاهی در سراسر مملکت میباشد. ضرورت این مسئله قابل انکار نیست، معهدا تدارك برنامه‌های آن و تأمین هیئت آموزشی فوق و همچنین فراهم ساختن موجباتی که پس از اخذ این نوع آموزش تخصصی، متخصص جای خود را در مجموعه نظام استخدامی مملکت پیدا کند مطالعات و بررسیهای بسیاری را طلب میکند.

مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست، بارها در این نشریه و از دیگر طرق اهمیت مسئله را عنوان کرده و طرح‌هایی ارائه داده است که از آن جمله طرح ایجاد دو دوره تخصصی (۱- مهندسی محیط ۲- برنامه ریزی محیط) در سطح فون لیسانس بوده است.

کمیته آموزش مرکز هماهنگی دانشگاه تهران در شماره ۲ نشریه محیط شناسی گوشه‌ای از این تلاش را به معرض افکار صاحب نظران نهاد و همچنین که در این شماره ملاحظه میشود. طرح‌هایی موازی با آن نیز از بعض صاحب نظران مندرج داشته است.

حدود چهار ماه پیش به این طرف مرکز مطالعاتی را انجام

طرح پیشنهادی برنامه تقویمی درس همگانی محیط-
شناسی - ۳ واحد نظری برای بررسی در جلسه کمیته
آموزشی متن شورای دانشگاه. ۱۳۵۴/۱۰/۷

جلسه اول :

شناسائی طبقات زمین - آب، خاک، هوا (اتمسفِر، لیتوسفر،
بیوسفر، تکنوسفر) - زمین شناسی، اقلیم شناسی - شناسائی منابع آب
پوشش نباتی و حیوانی.

جلسه دوم :

شناسائی اکوسیستمها - رده بندی انواع واحدهای زیستی -
بخش نگری و جامع نگری بر واحدهای زیستی.

جلسه سوم :

باز چرخ مواد شیمیائی در موجود زنده و خاک و باز چرخ
مواد غذائی در جامعه های زیستی.

جلسه چهارم :

مسائل جمعیتی محیط زیست : جمعیت های زیستی و انسانی،
منحنی ها، زنجیره ها و شبکه های تغذیه .

جلسه پنجم :

انفجار و کنترل جمعیت .

امتحان

جلسه ششم :

منابع طبیعی و محدودیت های آن ، محدودیت های رشد و
نمو زیستی و رابطه آن با مسائل اقتصادی .

جلسه هفتم :

جلو گیری از انهدام منابع طبیعی و منابع ساخته دست انسان.

جلسه هشتم :

مسائل بهداشتی محیط زیست شامل ، آلودگی منابع خاک ،
آب، هوا .

جلسه نهم :

اثرات زیانبخش ناشی از نقش آلودگیها در محیط زیست
انسان .

جلسه دهم :

مسئله انرژی در جهان : حالتها و شکلها - سیر انرژی
در اکوسیستمها و آگرو اکوسیستمها .

جلسه یازدهم :

راههای جلوگیری از اتلاف انرژی شامل : انرژی نیروی
انسانی، انرژی حاصل از منابع طبیعی و راههای حداکثر استفاده
از انرژی .

امتحان :

جلسه دوازدهم :

معارضه قرن حاضر با بین بست های ایجاد شده بوسیله تکنولوژی
عصر حاضر .

جلسه سیزدهم :

شرایط نوسازی جامعه و فرهنگ - حکومت و اقتصاد -
چشم اندازهای تمدن بزرگ در مقیاس با چشم اندازهای نظام جهان
نو در وراء سال ۲۰۰۰

جلسه چهاردهم :

بحث درباره راههای عبور از تنگناهای محیط زیست.

جلسه پانزدهم :

استفاده و شناخت منابع موجود شامل کتابها - مجلات
ادواری و چکیده های محیط شناسی .

جلسه شانزدهم :

آزمون

دانشکده

پیشنهاد مرکز هم آهنگی مطالعات محیط زیست برای ایجاد درس محیط شناسی همگانی بمیزان سه واحد در جلسه مورخ ۵۴/۱۰/۷ کمیته آموزشی منتخب شورای دانشگاه مطرح شد. نظر این است که این پیشنهاد بکلیه دانشکده‌ها برای اظهار نظر ارسال شود.

لذا با توجه به توصیه شورای عالی مرکز و اهمیت مسائل مربوط به محیط زیست و حداقل دانشی که هر دانشجو در روزگار ما بایستی از کره زمین و محیط زیست خود داشته باشد بنظر می‌رسد ایجاد چنین درسی نه تنها به تعالی علمی بلکه به ایجاد وجدان محیط و آگاهی همه جانبه بر شرایط زیست و مکانیزم اکوسیستم‌ها لازم و بسیار ضروری است. با توجه باینکه در نظر است متن این درس برای دانشجویان همه رشته‌ها یکسان تهیه شود، و بدون تقسیم فصول آن و سپردن آنها بدست تخصص‌ها وسیله استادان جامع‌الاطراف و محیط به مسائل تدریس گردد. ضمن ارسال يك نسخه برنامه خواهشمند است:

- ۱- نظر گروه‌های آموزشی آن دانشکده را در مورد این درس اعلام فرمائید.
- ۲- استادانی که مایلند در تدوین ریز برنامه و تألیف کتاب مربوط شرکت کنند معرفی فرمائید.
- ۳- امکانات دانشکده را برای اجرای این درس از سال تحصیلی آینده بر آورد فرمائید.

معاون آموزشی و پژوهشی دانشگاه

پزشکپور مستشفی

***

روزهای نوزدهم و بیستم اسفندماه سمینار مشورتی محیط شناسی با شرکت دانشگاه‌های، آذرآبادگان، اصفهان، فارابی، آزاد، بوعلی سینا، ملی، تهران، وزارت کشاورزی و منابع طبیعی، سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت آموزش و پرورش و سازمان برنامه و بودجه در باشگاه دانشگاه تهران برگزار گردید.

در این سمینار دو روزه امکانات ایجاد دوره‌های تخصصی محیط شناسی و درس محیط شناسی همگانی مورد بررسی قرار گرفت.

امیدواریم کوشش همه جانبه محافل علمی به ویژه علمای محیط شناس در جهت تحقق این آرمان بزرگ آموزشی که به تأمین نیروی انسانی مورد نیاز جامعه صنعتی امروز منتهی خواهد شد با انجام هدف‌های این سمینار بشمر برسد.

سمینار مشورتی آموزش محیط شناسی

به پیشنهاد مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست در هفته